

A mű stílusa és tárgyalási szempontjai a legjobb értelemben vett zurnalisztikára emlékeztetnek. Így a könyv világos beosztásával, emelkedett életszemléletével és tárgyias hitelű emberábrázolásával tanulságos és élvezetes olvasmány. Kívánatos lenne, hogy az ifjúság legszélesebb rétegei is megismerkedjenek vele.

Augur.

Búzás Viktor, Kelemen Direktor. Györgyfi György rajzaival. Budapest, Szent István Társulat kiadása. 1942. 157 l. Ára: 4.80 P.

Az utóbbi évek egyre erősödő ifjúsági irodalmának figyelemreméltó terméke Búzás Viktor könyve. Kelemen Direktor élettörténetébe beleszővi a magyar színjátszás hőskorát. Kelemen László jurátus kancellista volt Pesten; jól forgatja a kardot, szellemes társalgó, hős és lovag. Kinek magas állásokat és könnyű érvényesülést kínálgatott az élet. A kor-eszméért lelkesedik és szerelmese lesz a magyar szónak, a théâtreumnak. Szerző művésze annak, miként lehet az ifjúságot érdeklő mesébe igaz történetet és irodalomtörténetet belevinni. Kelemen társaságában találkozzunk Dugonicssal, Kazinczyval, Schediusszal, Schwartnerrel, Verseghyvel, Benyákkal és Bacsányival, kikben a tudomány és irodalom lángja lobog. Kelemen elveszti az úgynevezett »jó házakat«, menyasszonyát, a kis Charlotte-ot, de nem mond le a théâtreumról. Pesten nem kíséri fellépésüket, de Kelemen Direktor társulatával nyakába veszi az országot és játszanak csürben, szabad ég alatt, füstös korcsmák ivójában és első úttörői lesznek a magyar színjátszásnak. (S míg Kazinczy, Szentjóbji, Verseghy, Bacsányi tömlőben sínylődnek. Kelemen gyalog vagy dilizsánccon járja az országot hűséges társulatával. Öregségére felhagyott az országjárással s több helyen kántoroskodott, de még halála napján is »rol-lékra« tanította gyermekeit, mert szívében magyar théâtreista maradt utolsó lehelletéig.

Az ifjúság sokat tanul Búzás könyvéből; nyelve könnyen gördülő és izesen magyaros. Egyes jeleneteit Györgyfi György ügyes rajzai teszik szemléletessé. A könyvnek szegedi vonatkozásai is vannak, Kelemen társulata ott is játszott és Vedres Istvánnal is kapcsolatban állott. Búzás »Kelemen Direktort« nyugodtan ajánlhatjuk az ifjúságnak.

Farkas László.

Szécsi Ferenc, Hivatalos és köznapi nyelvünk magyartalanságai. A szerző kiadása.

A kis könyv két részre oszlik. Első felében egy általános nyelvvédő után a magyartalan kifejezéseket tárgyalja, és próbál és ad is helyettük jó magyar kifejezéseket, habár néha-néha a szerző maga is vét a jó magyarság ellen. Erre a részre azt mondhatom, többet is foglalkozhatott volna Szécsi egyes esetek használatával és leírásával, így jobban kifejtette volna a határozott és a határozatlan névelő használatát.

A másik fele Szécsi könyvének: Új magyar szavak szótára. Míg Szécsi könyve első felében a magyartalanságok ellen kel ki, könyvének ebben a részében mindjárt a 3-ik szó magyartalan. Abszolutisztikus = (Szécsi szerint) tejhatalmú. Ez a szó pedig Simonyi Zs.: Helyes magyarság 219 l. szerint így helyes: teljes hatalmú. Ugyanígy a rabattra ajánlott árbóli szava is hibás íképzésű. L. Simonyi: Helyes magyarság 81.

Nem értem, miért akar Szécsi egészen magyarrá vált szavak helyett újakat és hibás összetételeket alkotni pl. tábla helyett rólapot stb. V. ö. Simonyi: Helyes magyarság 77. (A már közhasználatba ment szavak helyett újak és nem mindig megfelelők alkotását is helytelenítem. Így pl. a dekoráció Szécsi szerint díszjel. Azt hiszem, azonban sokkal jobbak erre, a szóra Simonyi: Helyes magyarság 216 l. ajánlott kifejezések.)

Hogy idegen szavak helyett jó magyar szóalkotásra törekedjünk, nagyon helyes, azt azonban nem tudom, miért volna jobba vele elmenni, vele bemenni, vele kimenni helyett elvelézni, bevelézni, kivelézni stb.

Ezek után megállapítottuk, hogy Szécsinek sokat kell még művén csiszolnia és sokat kell ezeket a kérdéseket tanulmányoznia, hogy a »tisz-tuló folyamatot« valóban elősegíthesse.

Héjjas Zoltán.

Hencz Ilona, Az iskolai szorongás és a lámpaláz. Budapest, 1941. 74. oldal.

A művész lámpaláza és a tanuló iskolai szorongása — drukkja — lényegében és külső megnyilatkozásaiban is ugyanaz a lelki jelenség. A szerző közel 1500 személyen végzett kísérlete alapján nevelői szemszög-ből rajzolta meg a szorongó tanulónak és lámpalázás művésznak lelki képét, igyekszik minél mélyebbre hatolni a motívumok feltárásában és a tünetek pontos leírása után keresi a gyógyító eljárásokat.

Kísérletei alapját 20 kérdésből álló kérdőív alkotja. Az írásbeli feleletet azonban megelőzi a tanuló, vagy művész hosszabb megfigyelése felelet, illetőleg előadás közben. Az eredményeket ösztöndiagnosztikai vizsgálatokkal hitelesítik. A három különböző módszer egymást kiegészítve három egybehangzó metszetet ad a vizsgált személyről. Az olvasó előtt megelevenedik a »drukkoló« diák zárkózottsága, magánykeresése, akinek legfőbb szórakozása az olvasás (90 %). Az ilyen diák az Én-re összpontosítja minden figyelmét, más dolga nem érdekli, képzelt esetleg valóságos testi és szellemi hiányosságai miatt társaitól eltávolodik és antiszociális lényé válik.

A természet csak elősegíti, de egymagában nem indokolja a szorongást. Ehhez feltétlenül kell valamilyen megindító kellemetlen benyomás. Sokan még felnőtt korukban is jól visszaemlékeznek erre a rajtuk kívül álló külső jelenségre (elkényeztetett, vagy túlszigorú nevelés, zsarnok barát, szokatlan környezet, stb.).

Maguk a tanulók a szorongás okát elsősorban félelemmel, idegességgel magyarázzák (lányok 65 %, fiúk 55 %). (A szorongás valóban egyesíti magában a félelem legkülönfélébb megjelenési formáit, de ezek összeségén túl van benne tudatalatti folyamat is. Kisebb csoport a tanárban keresi a hibát. Éles szemmel, pörére vetkőztetve tárják elő a legveszedelme-sebb tanári hibákat: az igazságtalanságot (még a nem tudatosat is), a gúnyt, megszegényítést, a szellemi fölény és zsarnoki hatalom fitogtatását, a kiabálást és az idegesség kényelmes köntösébe öltöztetett önfegyelem hiányát. A szorongás okát kereshetjük a tanuló helytelen tanulási mód-ját követő gyakorlati sikertelenségben, sőt a kötelességmulasztás is oko-zója lehet az első gátlást elindító benyomásnak.

A gyógyító eljárások közül legeredményesebbnek mutatkozik az erős